

культура; нове складне і суперечливе ціле, в якому дедалі складніше зберегтись і розвинутиись людині.

Однією із небезпек, які несе людині науково-технічний прогрес – її «денатуралізація», відхід від первісної «рідної» природи до створення нею ж за допомогою науки і техніки «штучної природи» – результату перетворювально-практичної діяльності, урбанізація способу її життя і втрата «укоріненості», «коренів» внаслідок інтернаціоналізації життя і міграційних процесів. Бурхливий розвиток науки і техніки, постійне зростання вимог до людини зробили її життя надто стрімким і плинним, сучасне людство перебуває в стані збурення і потрясінь, переворотів і змін, розхитуються стереотипи, порушуються усталене і звичне, триває пошук нових цінностей і форм, які б стали чіткими орієнтирами і опорою в життєдіяльності людини. Наростаюча тенденція до машинізації і автоматизації, збільшуючи продуктивність праці, робить людину все більш залежною від виробничого процесу. Техніка і технологія, примушуючи людину пристосовуватись, ускладнюючи та інтенсифікуючи виробничий процес, роблять її діяльність «заорганізованою» і «зв'язаною», а саме життя набирає рис «загодованості» зовні, а в самих технологіях, на думку відомого польського вченого і письменника С. Лема, завжди закладена небезпека «оголення» інстинктів. Технізація і роботизація несе небезпеку людині вже на генетичному рівні, загрожуючи дегуманізацією і деперсоналізацією.

У зростанні абстрактності, кількості понять, формул, умовних знаків, у надлишку вербального матеріалу, що слугують своєрідними «фільтрами» щодо багатоманітних форм і видів впливу деякі автори вбачають велику біду сучасної людини, одну з причин інтелектуального еkleктизму, соціальної пасивності і навіть невігластва щодо досить банальних явищ і процесів. Все більше проникнення в психіку людини раціональних елементів, відхід від емпіричних контактів з явищами дійсності, дії за логікою, що задана засвоєними знаннями, робить людину більш інформованою, але не більш розумною і творчою.

Кадуріна О. Ф.
ХДАДМ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОСТЮМ

Вступ. Наш народ як самобутня нація створив неповторну багатогранну культуру, яка розкривається в різних напрямках творчості. Прикладом вищих проявів художньої і духовної культури народу є традиційний костюм.

Костюм, як ніщо інше, відтворює стиль епохи та сутність буття людини з її фізичними, духовними, психологічними, естетичними прагненнями, певної мірою розкриваючи її творчий потенціал. Багатовіковий колективний естетичний досвід народу має велике значення для розуміння подальших шляхів розвитку української культури її ролі і місця у загальноєвропейському і світовому культурному процесі.

Костюм Наддніпрянщини. Чоловічий стрій Наддніпрянщини складався з Сорочки з вишитою манишкою і відкритим рукавом; шаровари сині матові з вовняної тканини; широкий червоний пояс, зав'язаний збоку; свита з брунатної вовняної тканини, обведена чорним шнуром; шапка з сивого смушку; темно-червоні сап'янці. Стан оперізували червоним поясом. Жіночий стрій складався із сорочки, плаhti, запаски, корсетки, юпки, свити, кожуха, кожушанки, намітки, хустки, чобіт, прикрас Сорочку найчастіше вишивали білими нитками. Орнамент зосереджувала на рукаві, поликах, лиштві сорочки.. Крім білих ниток, застосовували червоні й чорні, інколи вкраплювали сині або зелені кольори. Тільки в Наддніпрянщині жінки носили поясне вбрання – плахту.

Костюм на Волині. Чоловічий стрій. Сорочка вишита старовинним стібком «заволікання»; вузькі штани; червоний плетений пояс; свита з сукна ясного кольору з вишитим шалевим коміром; солом'яний капелюх, обведений червоною або сірою стрічкою; чорні чоботи. Свити переважали сірого кольору, кожухи – білого. Жіноча сорочка була з прямим поликом, і виложистим коміром. Шилась з полотна, оздоблювалась тканим або вишитим монохромним орнаментом червоного кольору. Спідниця з вовняної або лляної тканини зі смугами різних кольорів. Широко побутував фартух – вовняний або лляний – з тканим орнаментом.

Костюм Закарпаття: у чоловіків побутували довгі поликові сорочки, вузькі сукняні або полотняні штани, а також широкі штани типу словацьких і угорських, що підперезувались широким поясом. Чоловіки носили брилі, взувалися в постоли і чоботи. Жіночий одяг: сорочка з вишитою смугою спереду під шиєю та на рукавах; спідниця у складки вгортає майже всю постать; пояс тканий з кольорової вовни, зав'язаний спереду; безрукавка «лейбик» з квітчастої тканини.

Костюм на Поділлі: до останнього часу зберігалися давні слов'янські традиції прикрашання одягу на основі зооморфного орнаменту. Домінуючий чорний колір вишивки був характерним для верхнього плечового одягу типу свити, а також поясного одягу. Жіночі сорочки тут частіше мали виложистий комір, цільнокроєний рукав, покритий вишивкою.

Висновок: Можна зробити висновок, що костюми доволі відрізнялися у кожному регіоні. Традиційне вбрання кожного народу є одним з найбільш масових видів його художньої творчості. Народний одяг відзначається простотою форм, багатством і різноманітністю прикрас, насиченим колоритом. У ньому яскраво виявляється вміння народних майстрів за допомогою простих, логічних засобів органічно поєднувати практичність і красу. Український костюм відображав спосіб культурного життя та духовного розвитку людини, він зберіг традиції та естетичні прагнення і став великим досягненням у розвитку культурного життя.